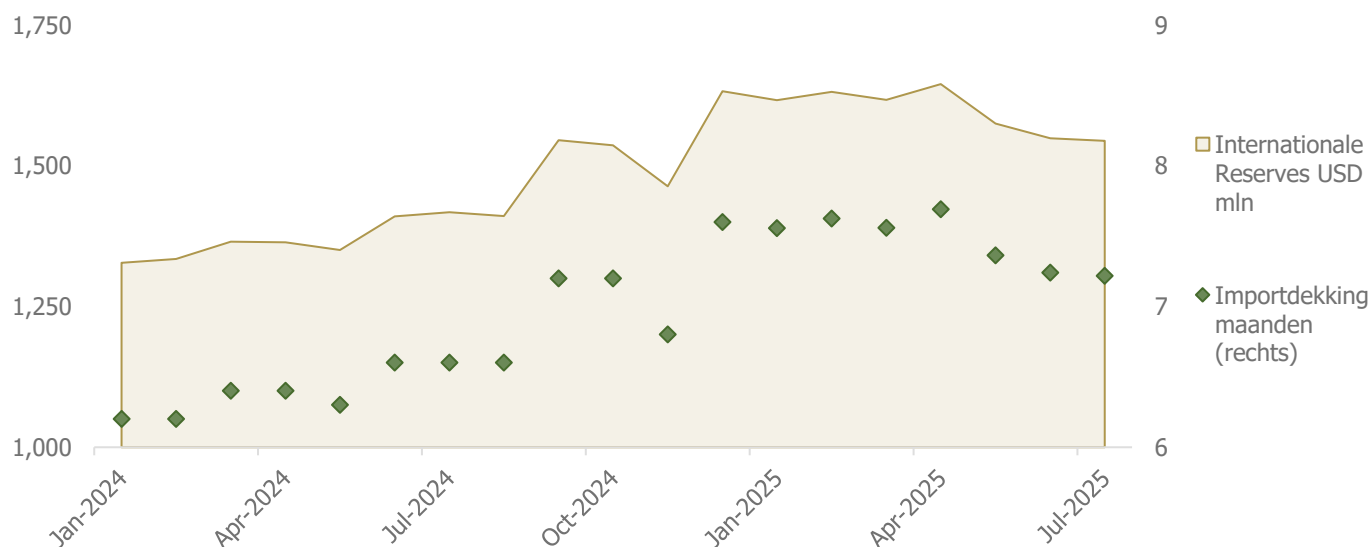

Het 24^e SEOB-bulletin gaat in op recente economische ontwikkelingen in Suriname. SEOB is een onafhankelijke instantie, opgericht op 1 juni 2023 met het hoofddoel van het monitoren van het IMF-programma. Na de afronding van het IMF-programma richt de SEOB zich nu op het monitoren van de belangrijkste macro-economische indicatoren en het adviseren van de regering en belangrijke stakeholders. De gebruikte prestatie-indicatoren zijn gebaseerd op de doelstellingen van het IMF-programma. Op onze website – www.seob.sr – worden statistieken regelmatig overzichtelijk gepresenteerd.

Belangrijkste ontwikkelingen

- De inflatie steeg in juli 2025 verder naar 10%, aangedreven door een toename van de geldhoeveelheid en druk op de wisselkoers. De effecten van eerdere koersstijgingen en onzekerheid versterken de prijsdruk.
- De wisselkoers van de Surinaamse dollar vertoont sinds eind 2024 een stijgende trend, met een recente girale koers van rond de SRD 38,4 per USD in juli 2025 (~SRD 35 per USD in januari 2025).
- De basissgeldhoeveelheid (M0) groeide in juli met 1,1%, dankzij liquiditeitsabsorptie door de Centrale Bank van Suriname (CBvS). Toch nam de brede geldhoeveelheid (M2) met 3,3% toe, wat inflatie en wisselkoersvolatiliteit kan aanwakken bij uitblijven van monetaire verkrapping.
- De internationale reserves – inclusief de reserves van commerciële banken – bleven stabiel met een importdekking van 7,2 maanden, ruim boven de norm van drie maanden.
- In juni werd een overschot geboekt op zowel de primaire als totale rekening van de overheid, vanwege inning van inkomstenbelastingen. Toch blijft de begrotingspositie negatief op jaarbasis voor 2025.
- De schuldquote daalde licht, maar blijft ruim boven het wettelijke schuldplafond van 60%. Een geïntegreerde aanpak is nodig: inkomstenversterking, actief schuldbeheer en groeibevordering.
- De gemiddelde leenrentes komen neer op 14,5%, terwijl de gemiddelde spaarrentes stonden op 6,5%.
- De solvabiliteit blijft sterk, maar de niet-renderende leningen (NPL's) namen toe tot 6,6% ten opzichte van eerdere maanden, wat wijst op verslechterende kredietkwaliteit en noodzaak tot strikter risicobeheer.

Figuur 1. Internationale Reserves (in USD mln.)

Bron: CBvS.

Begrotingstekort als factor achter inflatie- en wisselkoersdruk

Suriname blijft geconfronteerd met macro-economische uitdagingen, waarvan het begrotingstekort van de overheid een centrale rol speelt. Terwijl internationale reserves en enkele macro-economische indicatoren op het juiste pad zijn, blijven er structurele uitdagingen – met name aanhoudende begrotingstekorten, druk op de wisselkoers, de oplopende inflatie, en de hoge staatsschuld. Onder het afgelopen IMF-programma heeft Suriname zich gecommitteerd aan het beëindigen van monetaire financiering van het begrotingstekort, wat ook is vervat in de nieuwe Centrale Bankwet. Dit betekent dat de CBvS niet langer direct geld mag creëren om overheidsuitgaven te dekken. Deze maatregel is een belangrijke stap richting versterking van het macro-economisch beleid en het herstel van vertrouwen in de SRD. Enkele beleidsinstrumenten van de CBvS zijn momenteel (lees meer in **bulletin 17** hierover) het kasreservepercentage, de openmarktoperaties (OMO's) en valuta-interventies onder specifieke voorwaarden. De CBvS heeft onlangs het kasreservepercentage op vreemde valuta met 5% verlaagd met de bedoeling productie te stimuleren. Zonder afgestemd fiscaal beleid zijn deze maatregelen echter nog onvoldoende om de economie te stabiliseren.

Hoe kunnen overheidstekorten de economie beïnvloeden?

Een begrotingstekort beïnvloedt de economie op z'n minst via vier transmissiekanalen:

1. **Monetair kanaal:** wanneer het tekort (gedeeltelijk) wordt gedekt door binnenlandse financiering in SRD en er geen productie tegenover staat, leidt dit tot een uitbreiding van de geldhoeveelheid. Dit vergroot de inflatiedruk middels bestedingsinflatie en ondermijnt de waarde van de SRD. Verder kan bij financiering van het overheidstekort via de binnenlandse kapitaalmarkt de private kredietverlening verdringen, wat investeringen en groei remt.
2. **Wisselkoerskanaal:** financieringstekorten drukken op de betalingsbalans en verhogen het risico op valuta-uitstroom. Hierdoor verzwakt de waarde van de SRD ten opzichte van de USD, wat geïmporteerde goederen en diensten duurder maakt en de inflatie opnieuw aanjaagt.
3. **Verwachtingen:** grote en aanhoudende tekorten vergroten de onzekerheid bij huishoudens en bedrijven. Dit vertaalt zich in hogere inflatieverwachtingen, prijsaanpassingen en een voorkeur voor transacties in vreemde valuta.
4. **Langetermijneffecten:** aanhoudende overheidstekorten beperken ruimte voor productieve publieke investeringen (gezondheidszorg, onderwijs, en infrastructuur) en verhogen schuldenlast, waardoor lange-termijn groei onder druk komt.

Het begrotingstekort blijft een bron van druk op de wisselkoers en inflatie. De overheid financiert het tekort doorgaans via binnenlandse en buitenlandse leningen aangevuld met belastinginning en inkomsten uit de mijnbouwsector, voornamelijk goud en aardolie. Zolang het begrotingstekort aanhoudt, blijft er sprake van structurele liquiditeitsdruk. Een ruimer geldaanbod, gevoed door de overheid, leidt tot bestedingsinflatie en verhoogde importen. Tegelijkertijd ondermijnen overheidstekorten het vertrouwen in de SRD, waardoor huishoudens en bedrijven hun middelen omzetten in buitenlandse valuta. Dit zet de wisselkoers onder druk, met als gevolg een depreciatie van de SRD. De depreciatie werkt inflatie in de hand via hogere importprijzen, wat vooral problematisch is in een economie die sterk afhankelijk is van importgoederen. Hierdoor ontstaat een vicieuze cirkel: het begrotingstekort leidt tot inflatie en wisselkoersdruk, die op hun beurt de kosten van overheidsdiensten verhogen en het tekort verder doen oplopen.

In deze context wordt het belang van economische groei en diversificatie steeds duidelijker. Een breder economisch fundament, gebaseerd op meerdere productieve sectoren, kan de inkomstenbasis van de overheid versterken en de afhankelijkheid van volatiele bronnen zoals grondstoffen verminderen. Diversificatie kan ook bijdragen aan het verlagen van de druk op de wisselkoers, doordat het exportpotentieel wordt vergroot en de

importbehoefte afneemt. De export stimuleert immers de reële economie en genereert valuta, waardoor het aanbod naar vreemde valuta stijgt met een positief effect op de wisselkoers. Dit versterkt de externe positie van het land en draagt bij aan monetaire stabiliteit. Hoewel de CBvS via openmarktoperaties tracht de liquiditeit te beheersen, blijft de effectiviteit van het monetair beleid afhankelijk van de mate waarin het begrotingsbeleid wordt hervormd.

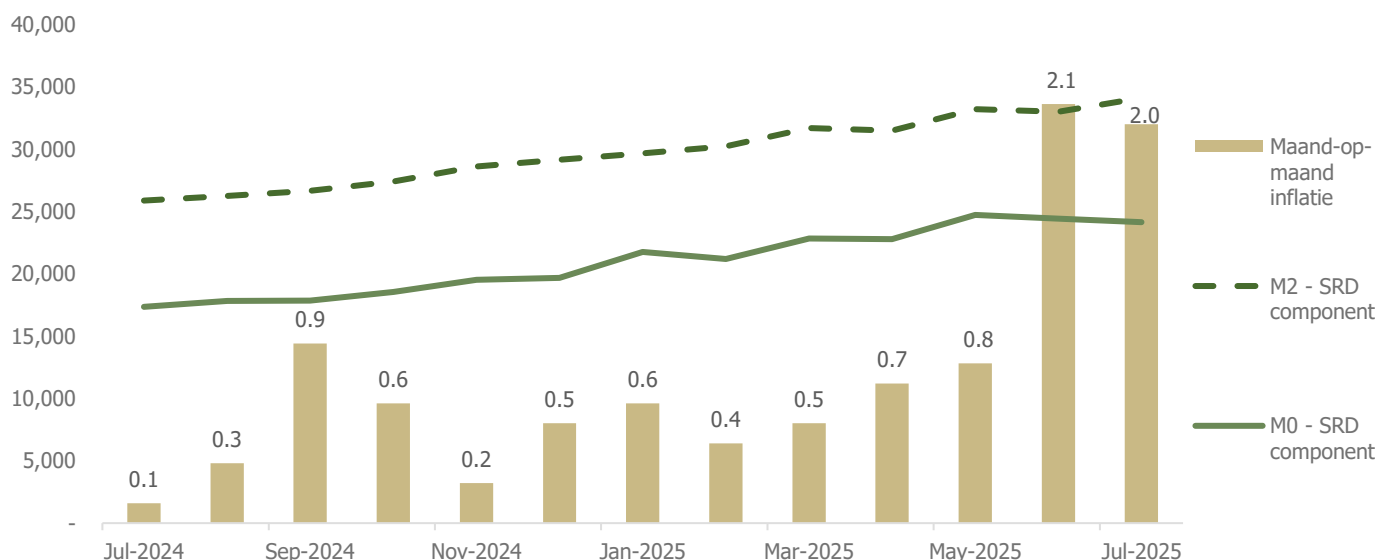
Recente economische ontwikkelingen

Inflatie en wisselkoers

In 2025 zette de opwaartse inflatietrend zich duidelijk voort. Na een stijging tot circa 8% in juni liep de inflatie in juli verder op met 2 procentpunt tot 10%, waarmee opnieuw sprake was van een tweecijferig inflatiecijfer. Deze ontwikkeling vergroot de druk op zowel consumenten als bedrijven en benadrukt de urgentie van gerichte maatregelen om prijsstabiliteit te waarborgen.

De stijging wordt voornamelijk gedreven door een toename van de geldhoeveelheid, veroorzaakt door zowel hogere overheidsuitgaven (een vertraagd gevolg van de verkiezingsuitgaven) als kredietgroei in de private sector. Dit vertaalt zich in aanhoudende druk op de wisselkoers die zijn weerslag heeft op de inflatie. Hoewel de Amerikaanse dollar recentelijk een lichte waardedaling heeft laten zien, werken eerdere koersstijgingen nog steeds door in de prijzen. Ook onzekerheid draagt bij aan extra druk op de wisselkoers.

Figuur 2. Geldhoeveelheid (in SRD mln.) en Maandinflatie (in %)

Bronnen: ABS en CBvS.

Monetaire ontwikkelingen

De groei van de SRD-component van de basisgeldhoeveelheid vertraagde in juli 2025 tot 1,1%, voornamelijk gedreven door liquiditeitsabsorptie via openmarktoperaties en valutaveilingen door de Centrale Bank. De SEOB schat dat de groei in M0 zonder liquiditeitsabsorptie op ongeveer +2% zou kunnen uitkomen. Een belangrijke ontwikkeling is de verkleining van de kloof tussen de vastgestelde SRD-M0 doelstelling en de feitelijke SRD-M0, die daalde van 32,3% in mei naar 18,7% in juli. Hoewel de discrepantie nog substantieel is, duidt een afname erop dat de Centrale Bank de geldhoeveelheid dichter bij haar doelstelling heeft kunnen brengen.

In juli 2025 is het SRD-aandeel binnen de brede geldhoeveelheid (M2) met ongeveer 3,3% toegenomen. Deze expansie wordt in belangrijke mate toegeschreven aan verhoogde overheidsuitgaven en een toename in de kredietverlening aan de private sector. Indien deze ontwikkeling aanhoudt zonder begeleidende monetaire verkrapping, kan dit leiden tot verscherpte inflatoire druk en verhoogde volatiliteit op de valutamarkt, hetgeen het macro-economisch evenwicht verder onder druk kan zetten.

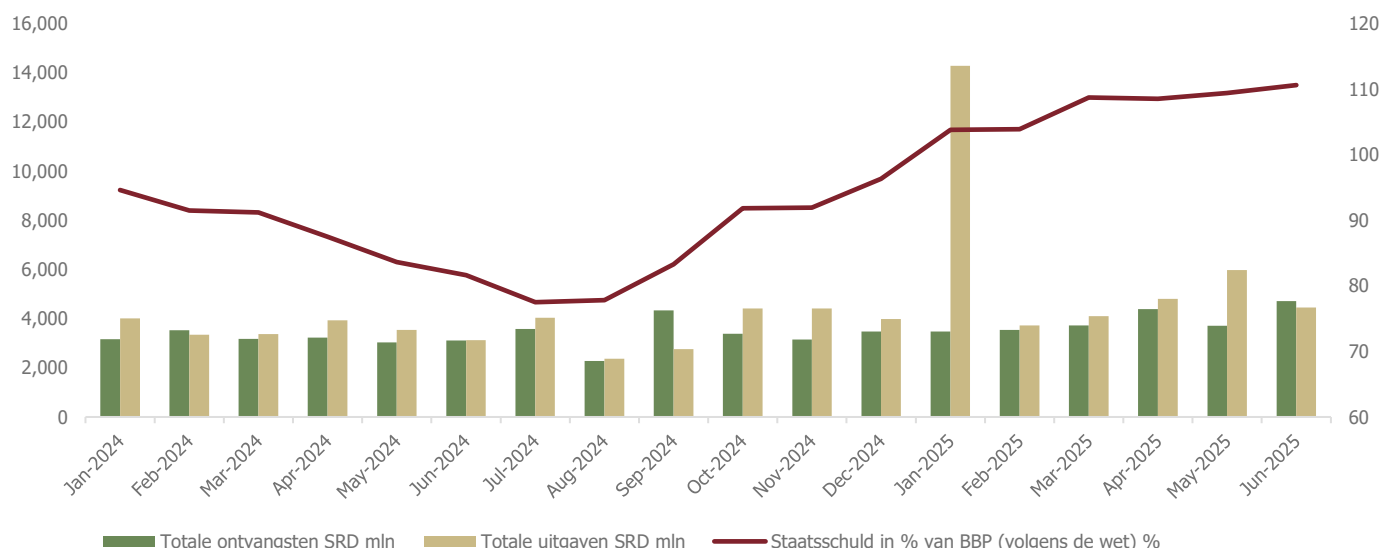
Internationale reserves

De internationale reserves blijven op een relatief solide niveau en weerspiegelen in juli 2025 een importdekking van circa 7,2 maanden. Het totaalbedrag aan reserves – inclusief de reserves van de commerciële banken – bedroeg in juli USD 1,54 miljard waarmee de externe positie van het land ruim boven de minimumvereiste van drie maanden importdekking blijft. Ten opzichte van juni is echter sprake van een lichte daling van 0,3%. Hoewel deze afname beperkt is, vereist het behoud van een robuuste reservepositie voortdurende aandacht, gezien het belang ervan voor wisselkoersstabiliteit, externe schokbestendigheid en het vertrouwen in het macro-economisch beleid.

Overheidsfinanciën

De overheidsrekeningen vertoonden in juni 2025 een verbetering. Dit, voornamelijk vanwege het seizoenseffect voor de inning van inkomstenbelastingen. Zowel de primaire rekening als de totale rekening¹ sloten de maand af met een overschot van respectievelijk SRD 580,1 miljoen en SRD 270,3 miljoen. Wanneer de cijfers over de periode januari tot en met juni 2025 in beschouwing worden genomen, blijkt dat de structurele begrotingspositie nog steeds negatief is. Deze structurele tekorten duiden op een onderliggend begrotingsprobleem dat niet volledig wordt gecompenseerd door incidentele maandelijkse verbeteringen. Beleidsmatig is het daarom van belang de positieve trend van juni te consolideren met duurzame maatregelen die gericht zijn op het verhogen van de overheidsinkomsten en het beheersen van de uitgaven. Alleen dan kan een stabielere en veerkrachtigere begrotingskader worden gerealiseerd.

Figuur 3. Overheidsinkomsten (SRD mln) en Staatsschuld volgens de wettelijke definitie (% van BBP)

Bronnen: Ministerie van Financiën en Planning; SDMO.

¹ De **primaire rekening** van de overheid is het saldo van inkomsten en uitgaven zonder rentebetalingen op de staatsschuld. Het laat zien of de lopende inkomsten voldoende zijn om de lopende uitgaven (exclusief rente) te dekken.

De **totale rekening** (ook wel algemeen begrotingssaldo) is het saldo van inkomsten en uitgaven inclusief rente. Dit geeft het volledige beeld van het overheidstekort of -overschot.

Staatsschuld

In juli 2025 daalde de staatsschuld als percentage van het BBP licht ten opzichte van de voorgaande maand. Op basis van de internationale definitie daalde de schuldquote naar 84,5%, een daling van 1,4 procentpunt. Volgens de wettelijke definitie daalde de schuldquote in juli naar 108,9%, een afname van 1,7 procentpunt – op basis van het BBP van 2023. Ondanks deze positieve ontwikkeling blijft de staatsschuld ver boven het wettelijk vastgestelde schuldplafond van 60% van het BBP, dat is onderverdeeld in 25% voor binnenlandse en 35% voor buitenlandse schuld. Als de begrotingstekorten van de overheid aanhouden, verwacht de SEOB dat de staatsschuld onder druk zal blijven de komende maanden.

Om de schuldenlast op termijn beheersbaar te houden, is een geïntegreerde aanpak vereist. Dit omvat:

- Een geleidelijke versterking van de inkomstenbasis van de overheid, via effectievere belastinginning. Aangezien dit tijd vergt, blijft de druk op de begroting op korte termijn bestaan.
- Actief schuldbeheer, waarbij de overheid haar schuldportefeuille optimaliseert door te sturen op langere looptijden, lagere rentelasten en een betere risicospreiding.
- Bevordering van economische groei, onder meer door investeringen in productieve sectoren en het verbreden van de economische structuur, zodat het BBP toeneemt en de schuldquote daalt.

Bankensector

In juli 2025 laat de bankensector een gemengd beeld zien. De gemiddelde leenrentes bleven stabiel op een hoog niveau van 14,5%, wat kredietverlening duur houdt. De gemiddelde spaarrentes stonden op 6,5%. De solvabiliteitsratio steeg licht naar 22,5%, maar blijft ruim boven de internationaal aanvaardbare norm van 8%, wat wijst op een nog steeds sterke kapitaalpositie. Zorgwekkend is echter de stijging van niet-renderende leningen (NPL's) naar 6,6% ten opzichte van eerdere maanden; een teken dat kredietnemers het moeilijker krijgen. Deze combinatie van dure leningen, dalende spaarrentes en oplopende kredietrisico's vraagt om scherp risicobeheer en een heroverweging van het rentebeleid om de financiële stabiliteit te waarborgen.

SEOB Aanbevelingen

De Surinaamse economie is en blijft fragiel. Waar de inflatie eerder in het jaar terugliep naar enkelcijferige inflatie, zien we deze weer stijgen in juli 2025. Ook blijven wisselkoersstijgingen en de structurele overheidstekorten zorgwekkend. SEOB benadrukt dat het versterken van instituten noodzakelijk is om de macro-economische stabiliteit te bevorderen. SEOB beveelt verder aan:

- Strikte fiscale discipline is essentieel om de bereikte stabiliteit te behouden en het herstel duurzaam te verankeren.
- Om de cyclus van begrotingstekort, inflatie en wisselkoersdruk te doorbreken, is een samenhangende strategie nodig die fiscale consolidatie combineert met structurele hervormingen en gerichte economische verbreding.
- De overheidsbegroting dient een geïntegreerd overheidsbeleid weer te geven waarin ministeries een verdienmodel koppelen aan hun ministerie.
- Ter versterking van de overheidsfinanciën, beveelt de SEOB aan niet-strategische verlieslatende staatsbedrijven die enorme subsidies vereisen, transparant af te stoten naar de private sector.

- Het afkondigen van de aanbestedingswet is noodzakelijk om transparantie en duidelijke regels bij overheidsopdrachten en -aanbestedingen te waarborgen en kosten te beheersen.
- Het versterken en behouden van internationale reserves vereist exportgroei en investeringsbevordering. Economische diversificatie buiten de mijnbouw, met nadruk op agrarische sector, inclusief visserij en landbouwverwerking, diensten en (eco-)toerisme, is daarbij cruciaal.
- De overheid en het bedrijfsleven op korte termijn gezamenlijk een (productie en export) groeistrategie samenstellen ter bevordering van investeringen en export.
- Het intensief monitoren van inflatie en het beschermen van kwetsbare groepen vraagt om doelgerichte sociale programma's.
- Het herstructureren van binnenlandse en buitenlandse schulden kan rentelasten verlagen; actief schuldmanagement is noodzakelijk gezien de hoge schuldquote.
- Het opbouwen van human capital bij sleutelinstellingen zoals de Belastingdienst, de Douane en ministeries moet onafhankelijk en duurzaam worden geborgd. Verbeterde (digitale) belastinginning en effectievere heffing van invoerrechten zijn nodig om het tekort terug te dringen. Afstemming tussen begrotings- en monetair beleid is essentieel om inflatoire druk te beperken en de SRD te stabiliseren. Het waarborgen van de onafhankelijkheid van de centrale bank, conform de Centrale Bankwet 2022, blijft daarbij een prioriteit.
- Het bewaken van de financiële stabiliteit vraagt om verantwoord kredietbeleid bij banken, met nadruk op kredietverlening aan het MKB en huishoudens, zonder de buffers te verzwakken. De hoge leenrentes vormen momenteel een rem op investeringen.
- Het herstel van vertrouwen vereist consequent beleid en heldere communicatie over de sociaaleconomische strategie voor de komende jaren.

<http://www.seob.sr>
secretary@seob.sr

